

28

R déče

NOVINE

Cejna novine je:

Na cejlo leto 12.— K
Na po leta 6.— K

Edno šte. 30 fillerov.

Političen, družbeni i pismeni
list za stároslovence.

Prihája vsáko nedelo.

Vreditelstvo s izdajitelstvo:
Včenjá komissárije tiskárna
propaganda.

Kak smo kaj na svejti.

Etoga vrejmena bodóče tanáčrepublike: russoska, ukrajnska ino naša, si od dnéva do dnéva vékšo móč správlajo. Njuva, vsáki dén zmožnejša, móč pa v tom stoji, ka delavci vsáki dén bole previdijo, ka je vsákoga po ednom nájlepši réd, nájbógši stáliš bolševiško včenjé.

Známo, ka je fundament, osnova, etoga včenjá tó, ka se delavno lúdstvo naj samó ravna ino nedelaven človik naj se ne trpi med delavci. Naj ne bode med národní nikšega rázložka več, naj eti v nikšem táli ne do več eden od drúgoga rázloženi. Naj de na slednje tak cejla zemla, vse povesí, vsákoga domovina, na šteroj vsáki po ednom gde štéč lahko živé, gde stéč ednáko dužnost, ednáko pravico má, či dela.

Ino ár našega držánja delavni lúdi nájvékši táo od dnéva do dnéva vsigdár bole zarazmi eto včenjé: v tom stoji móč našega sovjeta, naše tanáčnerepublike.

Ali z mednárodne stráni ne bi mogli meti naprejdenja v tom táli, či nas só-

sidni i daléšnji národje ne bi vsigdár bole pomágali, gde delavni lúdjé že túdi zarazmijo, ka zakaj bi eden národ od toga drúgoga ešče i nadale rázloženi bio, zakaj bi nam ti kapitališki oblastnicje stároga svejta ešče vékše, ešče duže trpéče bojne zapovidávali?

Razmijo i drúgi národje, ka te nezgoren dug tej pét lejt trpéči bojn níditi eden národ ne mre pláčati, ka so z tej krvávi bojn samo kapitališťje svejta meli hasék, delavno lúdstvo pa samo vkár po cejlom svejti. Zakaj bi nam záto ešče i na dale prepovidávali ti kapitališki oblastnicje drúgi národov, ka mi i na dale moremo bojne meti, ka nam fali, ono si naj ne smejmo pridélavati ino vsigdár v vékšo nevolu moremo idti, vsáki dén žmetnejše živeti.

Delavni lúdjé, proletárje, vsáki dén bole previdijo istine sovjetov po cejloj Európi, po cejlom svejti. ino za toga volo vsi, vsáki dén bliže idejo k Sovjetrepublikam.

Nej li, ka de bógše tak? Na stáro vrejme vsi, z groznostjov mislite nazáj. Nej vam ga več trbej z njegovimi gos-

podskimi čestniki. I ka vám je potrebno v nóvom vrejmeni? Proletárska diktatura, delavcov ravnanje, v šteroj veški delavcov tanáčje oprávjijo vse posle vu vsákoy vési.

Tó morete želeti vsi, za tó morete gučati, za tó se vojúvati, ár te samo v tom ravnanji meli vsigdár bógši, ležejši i lepši žitek na zemli.

S. B.

Što ravna vés?

Zdaj delavci! Ali na slednje itak vi sami morete odlóčiti, ka ščéte: notáriušé, biróve, alispána ino fiškáliše nazáj, ali pa od vás, vsigdár na pol leta, zebráne delavcov tanáče?

Bolševiki tó ščéjo, ka vas naj med vami, od vás zebráni delavski tanáči ravnaajo. Etih neprijátelje, protivni-revolucionárje vas pa pod stári, gospodski čestnikov járem ščéjo spraviti nazáj.

Jeli vam trbej tó? Níditi eden ne de »ja« pravo med vami, ár si vsi z gvúsnim tálom mislite nazáj na stári čas gospodke čésti. Vsi pómnite ešče, ka z kákšov

To čúdo.

Nadaljávanje.

Kelkokrát je že ete to delo pripovedávati mogao, tó nišče ne vej, ali tó vsi znájo, ka so dveri v njegovoj hiži cejli dén nej mele méra. Vsáko minóto je prišao nekák, naj kak nájveč zvejdi od té plebánošove čúde. Te guč se je tak nepremišleno friško rázširjavao po cejloj okroglini ino zkejm je dale šó, ztejm je čúdnovitejši gračúvao. Či je glih Kópar samo telko pravo:

— Plebánoš so v noči prejk jezera šli, brezi ka bi si obúteo namočili.

Lehko si premislímo, ka je zdaj že od vkrajspravlenjá popa nikši guč nej bio več. Pávri so gizdávi začnoli bidti na svojega dúhovnika ino Topolákov Júri pa Žúžka sta se pa ešče nájbole trúdila za njegovo prijátelstvo.

Skóz cejloga leta je pa k kákšemi rómarskomi mesti bila spodobna ta mála vés. Od vsej krajov so prihájali tá vkúp božipótnicje, ka bi naj toga čúdodelajóčega svétoga móža vidili.

Ino po pravici je on túdi, i kak eden ménši čúdodelavec bio. Tróšt je cepio trpéčim notri v srcé, vtišávao je trpljenje siromákov. Bogátcom je omehkávao dúsnovejst, naj v nevíli bodóčim svojim bratom pomágajo ino dúhovno móč je dávalo etim, naj vu dobróti drúgih ne vcagajo. Ino vse eto je z krotkimi, prijáznimi rečmi činio. Njegova fara je ešče komaj te previdila, ka kákšega plemenitoga móža má vu njem. Tó je to čúdo včínilo.

Ali víšešnjoj oblásti, ki so túdi zvedili to vesničko čúdo, se je nej vidlo, ka bi z bližánje i daléšnje okrogline vsigdár več-več lúdi hodilo vkúp na edno mesto, ár so z tejm túdi i dosta delavni dnévov za-

hodili. Za toga volo so komissijo poslali doli v vés, naj to delo na čisto správjijo. Stó ino stó naprejpozváni svedokov je nikaj nej vidlo, samo čúlo od té čúde, nego vsáki je, za velke kaštige volo, po pravici mogao vadlúvati, od koga je čúo. Na zádne je te tak na Kópara prišao réd.

— Pop je edno nóč prejk jezera šó, brezi ka bi si obúteo namóčo. Ste vi pravili tó?

Te ostro gledájóči stári gospód, ki je to pitanje djáo pred njega, je celó nikak nej tak glédao, ka bi se što špájsao, lahko z njim. Kópar njemi záto po pravici odgovori:

- Ja.
- Ste vi vidili tó?
- Ja.
- Priségnete na tó?
- Ja.
- Dobro je, povejte mi zdaj, gda ste tó vidli?

poniznostjov ste se mogli tá postaviti pred »gospon« notárjoša, föbiróva, či ste i to najménše delo meli. Znáte ešče, kak so vas prijali gor eti, či ste v njuve, z vašimi pejneci gor držáne cancellárie prišli notri?

Nidti eden vas je nej pogledno ino či ste se, po dugom i teškom čakánji oglásili, »tiho boj, páver« so skričali nazáj na vás. Nišče vas je nej poslühno tak, kak bi trbelo, samo na rejč ste dóbili kaj malo pravice za velke pejneci, štere ste mogli fiškálišom pláčati, ár je vsáka čest gospodska bila. Tam so samo grofovje, püšpecje, bankárje i velki bogátci, kapitalištje meli zagovor, ali plačüvati ste naj-nájveč vi mogli.

Jeli ka ešče znáte vse eto? Nego znáte tüdi i tó, ka je bolsevizmuš, kommu-nizmuš vse cancellárije dolspravo, vse, od delavni lüdi gor držáne česti razvézao. Proletárska diktatura je vso oblást delav-com tanáči dála prejk v vsákoj vési. Od séga máo se vsáka tožba obprvim domá oprávi, gde eden drügoga nájhóle pozna. Ki do pa nezadovolni z domáčim sódom, oni ob drügim pred járáški delavcov tanáč, ob trétjim pred vármegyéjski delavcov tanáč dájo naprej svoj poseo, brezi fiškálišov, brezi pejneci stroškov.

Ka je dužnost siromašnih polodelavcov?

Ono veliko premembo, štéra se je póródira v sreci držáve naše, so na znánje vzéli v nájdalešnji krájaj. **Z vsej stran pridejo nam glási, ka so z radosnov navdüševnostjov primili glas, ka je nastála sovjetrepublika.**

I vesnički národ náj zdrüženo, v sreci i düši svojoj prime ideale i cileve proletá-rov, te se náj vojskúvle za istinitost tej.

Je li je tó i interes ali cil vesničkoga národa ali samo interes vároškogá národa?

Dozdašnje stáinje polodelavcov nej se je skoro nikaj ločo od stanja kakšega štész blaga. Zemlo obdelavajoči proletár (siromak) bio je rob v prošlosti, i dnes je on ešče rob. V vrejmeni dela je prisiljeni živinsko, prejkverno delo, v zimi pa je brezi dela, neprehejano more biti v sükešini materijalnih ino düševnih dobrót: takša je njegova sodbina. Sodbina pa polodelca, ki má malo gospodarstva, je znám samo telko bogša, ka on nej je tak v velkoj sükešini v materijalnom poglédi, no tó takši samo more z velkim delom dosegnoti: on je zaposlen rob po dnevi ino noči svoje prividne »neodvisnosti«, samostalnosti, on v stoféle formaj plača kapitalističkoj držávi dačo; záto je li njegova nevola kulturnom (znanosti) poglédi v nikom je nej vékša od nevole proletára; tak je vözapreti i z düševnih dobrót ino bogšega živivanja. Ali tó je življenje? **Ali kaj on bode zgübo, či se porüši stári svetski red, te na mesto njega pride nóvi?** Ali se more pomisliti takši novi družtveni réd, štéri bi za njega bio hüdobnejši od dosejmaojšnjega družtvenoga réda? Té nóvi svejt, štéroga (stvářja) naprávi dnes naša zmágajna vláda proletarov, bode oslobodila i vesnički národ z robstva, te i z nevol materialnih ino düševnih.

Prinesé njemi gvüšno ali nej živinsko delo, te dobrobitnost, od štéroga se njemi nigdár nej nidti senjalo. Vesnički národ záto náj gléda varoško proletário za svojega brata ki bode njemi dao slobodo ino dobrobitnost. Siromašniki varoški so začnoli pót k slobodi, ali potpunoma zozidati ino potvrditi se more té nóvi svejt réd slobode, samo tak, či **se vesnički národ, siromašni polodelavci, v bratskoj ljubavi ino jedinstvenosti zdrüžijo z delavcima varošov,** ino se z vsov svojov močjov i navdüšenostjov zdrüžijo ino stopijo k zvišenom boji, štéri že svetkoje prvo zmágajno pobjedo.

dolzaklenjene lade ino prejk jezera so pa itak šli naš pop...

Dale so, toga spájsara nej niháli gučati.

* * *

Čüda, čüdnovita činjenja stároga svejta so se po stó i jezeroféle táksi i drügi zgodbaj napravile, med lüdstvom dale razširjavale, štere so te nezevčeni, nevučeni lüdjé za istino držali, močno vervali, ti vövučeni jálni pa hasek i lehki žitek meli z njih.

Nóvi svejt nikše čüda, nikšega čüdnovitoga dela ne de meo več, ár na konec ščé vsákomi deli pridti ino tüdi i do konca pride. Póleg pravice očivestno vöpokáže, ka kak se je zgódilo, kak je prišlo naprej ono delo, ka je bio zrok etomi, onomi, štéro je póleg naturálskoga včenjá prósto, či rávnič čüdavrejdno pripetenje.

S. B.

Konec.

Ka je dužnost siromaških polodelcov?

V prvom redi tó, da razmijo diktaturo proletárov ino zvišene cile njéne, te da se — vojskúvajoči organizirajo (osnovanje napravijo) za té cile. Z tém vküper je v zvézi boj próti vsakšejm prótirevoluciárnom osnovanji.

Po tom: za gvüšanje póva polskogospodarstva bár v dozdašnjem formi ino meri ali či je mogočega povékšati. Tó je prvorédni cil ino dužnost siromaškoga polodelavca; prvo: ár se po toj póti more samo zagvüšati trgovna proizvodnja, po toj póti more samo pridti vesnički národ do odjela, orožja, mašinov, ino do vsakeféle drüga sredstva, do doktora vrástva, novin, knjig, ino do vsega, ka je potrebno človeki za njegovo življenje. Drügo: ár či vároš nema jesti, či od glada z rök delavcov vöspadne orožje, te se preprávi boj, štéri je zgodovinski ino štéroga vodi proletária za slobodo volo, tó za vesnički národ znamenitvele, ka bode i nadale njegova sodbina slična k marki. Za zvišeni boj, štéroga vodi proletaria za slobodo, more dati vesnički národ municijo, či pa ne da, te si sam sebi kopa jamo. Vesnički národ je tak dužen, ka višesnje z ovoga póva preda varoši, ino da tó zdüšnevejsnostjov zvrši.

Či tó vesnički národ bode zvršo, ne bode zaostao za tó njemi nájem. Nóvi svetski réd, do štéroga bodemo prišli z diktaturov, prinesao bode za vesnico rávnoč tak, kak i za varoš: slobodo, dobrobitnost, zdravje ino kulturo (znanost); človeka dostojno življenje za delajoče verne lüdi, kak i za varoške delajoče lüdi. Siromaški polodelavci bodo tó včasi razumeli ino bodo se v kratkom vremeni po vsédi organizovali navdüšeni za naše velika ino sveta dela.

Domáči i svejta glási.

Pobeg trononaslednika Nemške z Hollandije.

Kak se čüje, trononaslednik Nemške je odskočo z Hollandije i zdaj je v velikoj Nemškoj. Ne vej se jeli ščé trononaslednik z stránkov soldáčkov revolucijo podignoti. Po vsvoj priliki trononaslednik — právijo — se je pobjeao, da bi ga Hollandija predála ántánti ino, da se pod ombrambov officerov nemških bole, gvüšno čüti. Trononaslednik je prelomijo rejč vládi hollandinskoj dáno, te je nemogoče, da je njegovmi pobje z Hollandije ne bi bio zrok, dána rejč officirov i oznana: da oni nigdar ne bodo vödáli svoje bivše voditele. Či bode trononaslednik nemirovnost delao v Nemškoj próti ántánti, te naturno je, ka ántánt bode ga pred sól svoj vöproso.

— V noči.

— Tak vas ne razmim. V noči štéroga dnéva?

— Decembra 19-toga.

V izpitávanji je na eden máli cajt vse tiho grátalo.

— Decembra? V lajnskom leti?

— Ja.

— Ali móž! Láni decembra smo velki mraz meli ino jezero je močno vküpzmrznjeno biló.

— Ja, veli na tó Kópar, či ne bi dobro vküpzmrznjeno biló, te bi naš pop nanč nej mogli prejk njega idti.

Na tó si celó po domáčem začne vküpribati svoje roké, smehljájoče žmíri z svojimi málimi óčmi na toga ostroga gopóda ino právi:

— Ali naš pop so záto itak včínili čüdo. Topolákova Žüžka ne ma več tak velikih lamp, Júri pa več nej tak močno

Zmága mednárodnoga rdéčega regimenta v Rusiji.

K našoj vogrskoj tanáčnojrepublici je sledéči telegramm prišeo, štero nam naznani velko zmágo izvojšteno od naših jednákomišlenikov, ki v mednárodnom rdéčem regiment služijo.

Z kommunistov vküppostávljena prva mednárodna regimenta je pri Černij-Ostrovi nesmileno zbila neprijátela; ostali so pa po tom bitki začnoli v najveškem nerédi v bežanji iskati ombrambo sebi. Veliki plen je prišeo vlastivnost njihovo med tém šest Maxim-pükš, nadale edna cejla battria pa 120 konjov.

V Peržiji so napádnoli Engleze.

Engleška vlast, kak se vidi, na izhodi z rok njuvi káple. Za Indušami so se pobrali i peržianci. Zadosta je že peržiancom túdi z ravnitelstva engleškoga.

Kak doneséjo glás novine, ka v Peržiji je napadnola vojska peržianska vojsko opsedajočo Englezov.

Dokajazóči svejtastrájk.

V obladajóči držánjaj, v ántánti, od šteri nam naši domáci neprijátelje tak právijó, ka tam ljudje vse po vóli májó, ešče v dosta vékšoj nevíli živéjo proletárje, kak pri nas. Kapitalistje oni národov, šteri tam oblást v rokaj májó, si vse on živiž i drügo potrebno blágo, štero so bojne ešče nej na nikoj spravile, med sébe jemléjo z velikimi pejneci vküppoküpijo, tak, ka siromaškejši delavni ljudje v vesnicaj i vu várasaj dosta vékši sükesin trpijo, kak mi, eti v našoj krajini.

Etoga mejseca 20. i 21-toga dnéva do záto velki dokazajóči strájk v Taljanskem, Francuškem i Angleškem orsági, túdi i vnógi drügi držánjaj po cejlóji Európi, ešče i v Ameriki, gda vu najvékši várasaj na eden ali dvá dni vsáko delo gorhenja; fabrike, delavnice, železnice, pošte, telegráfi, telefonje vse postáne, naj delavni ljudje dokázejo, očivestno prótipovejo stáromi svejti, kapitališkomu raanjanji, štero ne do duže trpeli.

Ne ščejo več ešče i na dale meti bojne, šterih so se njuvi soldácje že túdi navolili ino se v najveškem táli próti svojim oblastnikom postávljajo. Ne ščejo i na dale meti on stári réd, v šterom naj bogátci, šteri nikaj ne delajo, vse májó, siromácje pa, ki vsákše delo oprávijó, nikaj nej.

Začnoli so domóselenje nemških vlovencov.

Po glásaj z Lyona (varoš francuski) Clemenceau, predsednik francuškoga ministeriuma je zapovedao, ka se naj začne domóselenje nemških vlovencov. Vlovlence bodejo nemci na právoj stráni, Rajne vodé prejkvzéli.

Stánje taljanske politike.

Poslanicje vsej strank parlamenskih so spravišča meli, na šterim so Tittoni ino Nitti (voditelje) govor držali od stánja političkoga zvünskijh poslov. Z beséde njuve se vidi, ka je politično stánje Taljanske dvojbeno, ár ántánt želé njuve spuniti nešče.

Ostanovlenje nájma pomočnijh delavcov.

Tanáč gospodarstva-lüdstva je z odrédbov n. 81. ostanovio nájem (bér) pomočnijh delavcov ino delavnicov. Odrédba je v moč stopila l. 1919. áprila 15-ga ino ostanovljenje nájma je sledéče: nájem na eden tjedn je 17—18 lejť starih: 180, 220 Kor.; 19—20 l. st.: 200, 260 Kor.; 21—25 l. st.: 230, 300 K.; od 25 lejť starejših pa 250, 350 Kor. Od 17 lejť mlajši za pomočne delavce se ponücati ne smejo. V prvi klas plačiba spádnejo oni, ki lahko i z menjšov odgovornostjov hodéče delo opravljajo. V drügi razred pa spádnejo oni, ki z vékšov odgovornostjov hodéča dela morejo opravlati.

Odrédba rav. tanáča revolucionárskoga na domobránstvo gledóč.

Po odrédbi n. 125. rav. tanáča revolucionárskoga je vsaki vogrski pörgar (moški) domobránc Vogrske Socialističke Savezne Tanáčnerepublike, od prvoga dnéva januara maotistoga leta, v šterom je stópo v 18-to leto, do dneva 31-ga decembra, tistoga leta, v šterom je spuno 45 lejť. Dužnost domobránstva je razširo rav. tanáč revolucionárski i na vse nedelajoče (buržoázio) moške kotrige Vogrske Socialističke Savezne Tanáčnerepublike. Dužnost domobránstva nedelajočijh (buržoazie) stoji v dužnosti dela. Ki pa dužnost domobranstva nespuni, ali drügoga naguči na prelojenjem té odrédbe, sódbeni stolec za krivca ga spozna, odsodjeni je včasi odpüščeni službe, nájem njegov prestáne i. t. d. ...

Po odrédbi pa od n. 126.-toj vsakši moški Vogrske Socialističke Savezne Tanáčnerepublike, ki je revervistički ali zvün službe officer, ali pa aspirant, nadale oni ednogodišnjí drágovolci, ki so položili officerski egzamen ino so ešče nej prestopili 45-lejť, so mobilizirani.

Prelomjenje té odrédbe se kaštiga na náčin v n. 125-oj odrédbi prepisanim.

Dobrovolni prinosi.

V prilóg agitacie, razširbe so sledéči predali dobrovolne prinose: Šoštaríč Elek 6 K, Pusztai István 8 K, Rajbar 3 K, Kludak Bela 10 K, Wachta József 10 K, Györög Mátyás 3 K, Balogh Imre 5 K, Küzma István 5 K. Vse vküper 50 K., na kom se odbor agitacie vim zahvaljúje.

Poslaniki česki. — Austrija.

Burián Ödön i Merta Rudolf poslaniki, česki sociáldemokrati so telegramm poslali Longveti, voditeli francučkih sociálistov, v šterom v iméni českih sociálistov pozdravljajo, proletário taljanske, francuške ino engleške poleg, obranbene akcije za Rusosko.

Ántánt vsakeféle pomoč obečáve svojim vernim držánjan. Nemška Austria pa záto li stoji pred najteškijm živežnijh prilikami. Selenje živeža henjávle te je kredit za melo ino za drüge živežna sredstva za meseca augustuša že goriponücan tak, ka či de selenje živeža i nadale henjávle; prebiválstvo lahko pride v pogibelnost najveško. Nej je, kak se vidi, ino kak naši neprijáteli právijó, v Austriji, te posebno v Beči te najbógše življenje.

Serbi.

Serbi ino Romani se silno vojsküvlo med sebov za varoš Temešvár. Serbi oropajo vse fabrike ino so z ausztr.-vogrske banke ódnesli do 13.000.000 K. vrejdnosti pejnec. Mášine dohánske fabrike so túdi ódnesli, ali nej se njim je posrečilo oropanje pri železnici, gdje se je delavštvo močno oprlo oroparskim serbam.

Nesmilenje čehov z vlovlenimi vojnikami.

Z vároša Samare so do 2000 vlovlenikov v Sibirijo ódselili česki-slováki. Té glas odgovára istini. Po vadlúvanji vlovlencov so čehi nesmileno spravljali z njimi ino so z njih vmnogo ih vmnogo ih vmorili.

Sódbina Beszarábie.

Od sódbini Beszarábie se je ešče nej mogla odločiti konferencija páriška. Brattiaun preporáča ino se tvrdo drži toga, ka se naj krajina Beszarábia odtrgne od Rusoske ino prikapči k Romániji. Makka-kov pa kre toga se vojsküvle, da se naj Beszarabia i nadale nihá Rusiji.

Osódbje prótirevolucionárcov.

Sódbeni stolec revolucionárski vojnikov je doprnesao osódbjo poleg prótirevolucionárstva za Nika Oszkára ino Balogh Árpáda. Osódbeni stolec Niko je na tri-Balogha pa na dve lejťno vózo osodo.

Ponovni prepis Clemenceau-a.

Clemenceau, predsednik ministeriuma francuškoga, je ponovno predao prepis delegatom nemškim. V ednom je nakanjenje svoje njim oznano ka krajine k Polskoj prikapčene gledóč. Cejló ravnitelstvo včini za odgovorno na nazájpozávanje vojske i službenikov gledóč z tej krajini. Polákom pa ne dopüsti, ka bi prestopili krajine k Polskoj prikapčene.

Za preminoči svetski boj odgovorne osebe.

Z Páriša nam telegraphirajo: Ántánt je do zdaj v svoj lajstrom 167 osob metno, štere more Nemško ino Austria vödati, med temi je Helferich bivši tajnik zvünskih poslov, ino generáliš Conrád tüdi. Nadale Vilmoša i trononaslednika te kancellára Bethman Hollvega ino Jagova.

Kommunističko grožanje v Fiumi.

Z Fiuma nam oznanijo, ka kommunističko grožanje se močno širi med taljanskim prebivalstvom, štero je v večini, Zapovedništvo varoško je ovidlo, ka onemiti tó grožanje nej je zgodno. Bogáštšina i tó pravi ka náj bole njuva vrejdnost bode bodoče tanáčnerepublike, nego pa jugoslávie. Nadale je zapovedništvo vojnikov englezkih v pamet vzélo, ka je i njuva vojska primili kommunistički düh, záto je pa moglo premeniti truppe gor z vernimi svojini truppami.

Prejkdávanje izhodni krajini v Nemškoj.

Varšavske novine pišejo, ka nemci bodejo okoli aug. 10-ga prejkdali krajine polákom od páriške konferencije njim odločene. Votiranje naroda v Sleziji, ino sódbino té krajine, da koma bode spádnola, je páriška konferencija na bivšega poslanika konstantinápolyskoga, Morgenthana zavúpala.

Vilmoš bivši nemški casar.

Lloyd George, predsednik engleskoga ministeriuma, vöoznano v parlamenti, ka se bodejo dogovarjali od sódbini Vilmoša, bivšega nemškoga casara, v Londoni, stolnom mestu Engleske ino tü bode stanovala i birovija.

V prepisi pa Hollandiji predánom, v šterom vödánje Vilmoša želi ántánt, se je poslanikov od 22—23 držav podpisalo.

Nadale je pred jávnost prišlo i tó, ka Francuska želi odposlánje Vilmoša do smrti v tihinsko držanje. Ravnitelstvo pa Nemške more vödati pisma za casarstva njegovoga. Vrejdnošča pa králevske hiže more se dati za kvár včinjeni Francuskoj, či Nemška ne bi mogla pláčati dug svoj.

Z Hannovera (varoš) nam glásijo, ka so železničári v strájk stópili ino se močno protivijo z napádom njih voditelom svojim, či ne bodejo k njim stópili.

Páriška konferencija nej je priznala ravnitelstvo v Szegedi.

Že je dobilo ravnitelstvo segedinsko odgovor od páriške konferencije, v šterom je odpovedala zakonitost njegovoga. Za toga volo je v Szegedi zdaj velko preobrnenje. Francusi se bole i bole približavlo k delavcom, med njimi je záto i velka radost, ár vidijo približenje svoga oslobodjenjá.

Kommunistička spravišča v Béči.

V Béči je v zádnejim dnévam bilo večé kommunističkih spraviše, na šterim je nazočno bilo vmožino lüdih. Na vsem spraviščaj so se močno protivili próti oponášanji, štero je policajstvo včinolo našemi poslaništvi v Béči.

Osódbne sodb. stolca revolucije.

Peštanski rev. sódbeni stolec je sledeče osódbne prinesao nad revolucinárcom peštanskim:

Pred sód je bilo postavleno do 402 osob z tej je: na smrt osodjenih: 11, na na 2 lejtno teško vózo: 1, na prisilno delo: 6 do smrti; 8 ih pa na 15 lejt; 10 ih na 10 lejt; 6, na 5 lejt; 5 ih na 3 lejtno; 9 ih na 2 lejtno; 1 na 1½ lejtno; 20 ih na edno l.; 1 na 6 mesečno prisilno delo; internirani so nadale i kotrige vojničke akademie (Ludovike) do 254-ih. Goroslobodili ino na slobodo pústili ih do 66-ih.

Razdelenje Törske.

Páriška konferencija je dogotovila razdelenje Törske. Törska je že samo bila, že se samo v prošlosti spominamo lahko, ona je gorrazdeljena. Krajine pa, štere so ostale ešče v rokaj törkov, do postavlene pod protektorát mednárodni. Stolni varoš, Konstantinápoly ostáne törske, ali v ednom bode on i stolno mesto večé zavüpníštva mednarodnih.

Posledek je tomi razdeljenji Törske, ka se je pobüdila nájvékša nezadovolnost ino se je že zabrálo v Máloj-Ážiji večé od 40000 lüdih stojéča vojska, da se opré próti toj nekrivici. Nezadovolnost raste v Törskoj za toga volo silno, reberije so vsagdanéšnje. Kák se vidi Törska se pripravla i stople na pót dela.

Revolucionárska Taljánska.

V varošaj Vicenza, Froli ino Vani so vöskričali sovjetrepubliko.

V varošaj severne taljanske je revolucija začnola svojo zmágajno pót. Kák se cüje v Vicenzi, Troli ino Vanio, nadale v večim drügem varašaj Taljanske so delavci taljanski vöskričali sovjetrepubliko ino vso moč kák politično tak i gospodárstveno se v róke vzéli. Zrok je revoluciji, či li ka Taljanska z svetskoga boja kák zmágajna država vöprišla, glád je v toj držávi prevelko drágočo živeža napravo. Pa bár v Taljanskoj nej je bio kommunističko, nidti proletárdiktatura nidti napád zvünške vojske, glád je li stírao ino prisilijo národ taljanski v revolucijo.

Kák se vidi Taljanska bode prva „zmágajna“ držáva, štera bode pokázala, da gospodstvo kapitalizmuša je nevaláno, da se konec tomi gospodstvi že močno približavle.

Julius 21.

Murska Sobota je tüdi svoje včinila v krilo onoga svetskoga dela štero je napunjeno z naduševnostjov nisli Marksove: *Proletárje svej'a združite se!*

Kom. partija je jul. 20-ga gyüleš vküppozvála pred tajništvo te partije (pri Dobrai). Gyüleš je začno tiváriš Halasz, ki je rejč prejkdao dr. Šteni.

Glávno govorio jo on: Od návuka Marksovoga ino Engelsa, te pravi ka národ nevejga samo; ka poznaté návuk, nego i šče streti lanc kapitalíštov, nešče preljanje krvi, nidti se vojsküvati próti slobodi národa, nadale ka národ si že poišče sredstva, z štermi bó svoje nakanenje izvojštio.

Za njim je krasno govorio tiváriš ino tajnik te pol. zavüpnik Hetzel, nadale kotriga jugoslov. kom. grupe v Pešti, pravi on v svojoj lepoj besédi: kák velki stopáj smo včinili k svetskoj revoluciji, ino kelko se je približila z tém stopájom, — ka je nás vsej jedina žela, — svetska revolucija k meti, polodelavci te i samoni delavci. Opominao je národ ino njemi je raztomačo, kák velko znamenüvanje má dén združénja vsej proletárov zemlé, te da té dén je od velke važnosti v vojsküvanji proletárov svejta; pride vremen, gda se bode vidlo, kelko se loči od gospodstva ino tyranstva kapitalíštov te hüdobne buržoázie od ravnitelstva proletárov nad šterom ešče sunce bolše ino lepše sije te tolaži z vračitelstvom v bodočnosti od kapitalíštov njim zadáne rane proletárom. Svoj zaistino krasni govor je zvršo z rejčjov »Náj živi III. mednárodnost« (Internacionale). Gyüleš zvršo Gábor Pál z svojov slovenskov besédov. Pozdravo národ z materinskim jezikom, ka je národ z velikim odüšvlenjom primio.

Juliuša 21-ga na večér v ½8 vöri bi moglo bi spravišče národa pred Dobraion, ali poleg dežjévnoga vremena so obdržali gyüleš v samoj partiji. Tü je zavüpnik, Čuvaj, je pozdravo vnožino nazočnih delavcov ino raztomačo znamenje toga dnéva združénih delavcov.

Za njim podigno se gori na govor: dr. Štein, ki rasprteo rane, nevole ino sükešine, štere je zadobio od kapilíštov, te je mogao trpeti za samosilništva buržoázie. Poslan je bió pozdrav komissári znótrašnji poslov ino komissári vojske.

Za tém je bilo spravišče posebno kotrig partije ino so odličili, ka se kotrige sociál.-demokratne stránke májo opisati v sociál.-kommunističko stránko. Zabran je bio vremeniten zbor, v cio organizacije. Voditeli so té stránke tvrdi vojüváči za slóbodo delajočega národa ino kotrige kom. revolucionárne južnoslovenske grupe v Pešti to so sledeče: Hetzel Péter, Bašič Milan, Jankovič Svetozár ino Halasz István, štéri bodejo vse svoje moči ino sile napregnoli, da se: ldeja čista ino zvišena kommunistička i v Murskoj Soboti zaistiniti, kák i v okolici razširi, da i tej delavci bodejo kotrige ino graditeli kommunističkoga društva.

V tó ime: »Proletári svejta združite se!«

Samoborsky.